TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2025. gada 25. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Konkurence – Dominējošais stāvoklis – LESD 102. pants – Digitālie tirgi – Digitālā platforma – Dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, kas izstrādājis digitālo platformu, atteikums ļaut piekļūt šai platformai trešās personas uzņēmumam, kurš izstrādājis lietotni, nodrošinot šīs platformas un lietotnes sadarbspēju – Piekļuves digitālai platformai nepieciešamības vērtējums – Pārmestās rīcības sekas – Objektīvs pamatojums – Nepieciešamība dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam izstrādāt lietotņu kategorijas veidni, lai varētu nodrošināt piekļuvi – Konkrētā lejupējā tirgus definīcija

Lietā C-233/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniegusi ar 2023. gada 7. aprīļa lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 13. aprīlī, tiesvedībā

Alphabet Inc.,

Google LLC,

Google Italy Srl

pret

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

piedaloties –

Enel X Italia Srl,

Enel X Way Srl,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurgs [*C. Lycourgos*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], L. Arasteja Saūna [*L. Arastey Sahún*], S. Rodins [*S. Rodin*], A. Kumins [*A. Kumin*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un D. Gracijs [*D. Gratsias*], tiesneši J. Regans [*E. Regan*], I. Ziemele un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*] (referente),

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ģenerāladvokāte: L. Medina,

sekretārs: C. Di Bella [*C. Di Bella*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2024. gada 23. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Alphabet Inc.*, *Google LLC* un *Google Italy Srl* vārdā – *N. Latronico*, *M. Siragusa* un *M. Zotta*, *avvocati*, kā arī *A. Lamadrid de Pablo*, *abogado*,

– *Enel X Italia Srl* un *Enel X Way Srl* vārdā – *F. Cintioli* un *G. Lo Pinto*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *L. Fiandaca* un *F. Sclafani*, *avvocati dello Stato*,

– Grieķijas valdības vārdā – *V. Baroutas* un *K. Boskovits*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Conte* un *C. Sjödin*, pārstāvji,

– EBTA Uzraudzības iestādes vārdā – *C. Simpson* un *M. Sánchez Rydelski*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2024. gada 5. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 102. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Alphabet Inc.*, *Google LLC* un *Google Italy Srl*, no vienas puses, un *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato* (Konkurences un tirgus uzraudzības iestāde, Itālija; turpmāk tekstā – "*AGCM*"), no otras puses, par šīs iestādes lēmumu piemērot minētajiem uzņēmumiem sodu par LESD 102. panta pārkāpumu, jo tie atteicās nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes, kas paredzēta ar elektrotransportlīdzekļu uzlādi saistītu pakalpojumu sniegšanai, sadarbspēju ar minēto uzņēmumu piedāvāto *Android Auto* digitālo platformu (turpmāk tekstā – "*Android Auto*").

Atbilstošās tiesību normas

3 LESD 102. pantā noteikts:

"Vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kam ir dominējošs stāvoklis iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā, šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir aizliegta kā nesaderīga ar iekšējo tirgu un tiktāl, ciktāl tā var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.

Stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var jo īpaši izpausties kā:

a) tieši vai netieši uzspiestas netaisnīgas iepirkuma vai pārdošanas cenas vai citi netaisnīgi tirdzniecības nosacījumi;

b) ražošanas, tirgus vai tehnikas attīstības ierobežošana, kas kaitē patērētājiem;

c) atšķirīgu nosacījumu piemērošana līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus;

d) prasība, lai otra puse, slēdzot līgumus, uzņemtos papildu saistības, kas pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līgumu priekšmetu."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

4 *Google* ir *Alphabet* meitasuzņēmums, kas kontrolē *Google Italy*, kurš iedibināts Itālijā.

5 *Google* ir izstrādājis *Android OS* – dažādu ražotāju mobilajām ierīcēm paredzētu operētājsistēmu. Šo sistēmu, kas pieejama ar *open source* (pirmkoda) licenci, principā var izmantot bez maksas un ikviens var to mainīt bez nepieciešamības saņemt atļauju.

6 *Android Auto*, ko *Google* laida tirgū 2015. gadā, tika izstrādāts mobilajām ierīcēm ar *Android OS* operētājsistēmu, lai ļautu šo ierīču lietotājiem caur mehāniskā transportlīdzekļa informatīvi izklaidējošās sistēmas ekrānu tieši piekļūt minētajās ierīcēs esošajām lietotnēm.

7 Lai nodrošinātu visu lietotņu sadarbspēju ar *Android Auto*, tomēr neveicot ar to saistītās ilgstošās un dārgās pārbaudes, *Google* iepriekš ir paredzējis risinājumus veselām lietotņu kategorijām "*templates*" (veidņu) formā saistībā ar katru sadarbspējas risinājumu (turpmāk tekstā – "veidne"). Šīs veidnes ļauj trešām personām izveidot savu, ar *Android Auto* sadarbspējīgu lietotņu versijas. 2018. gada beigās minētās veidnes bija pieejamas tikai multivides un ziņojumapmaiņas lietotnēm. Lai apmierinātu navigācijas lietotņu izmantotāju vajadzības, *Google* izstrādāja vai iegādājās arī karšu un navigācijas lietotnes, proti, *Google Maps* un *Waze*, kas ir sadarbspējīgas ar *Android Auto*. Turklāt atsevišķos gadījumos *Google* ļāva izstrādātājiem – trešām personām – izveidot personalizētas lietotnes, ja nav iepriekš sagatavotas veidnes.

8 *ENEL X Italia Srl* ietilpst *Enel* grupā, kas pārvalda vairāk nekā 60 % no Itālijā pieejamajām elektrotransportlīdzekļu uzlādes stacijām, un sniedz šos uzlādes pakalpojumus.

9 *Enel X Italia* 2018. gada maijā laida tirgū *JuicePass* lietotni, kas pieejama mobilo ierīču ar *Android OS* operētājsistēmu lietotājiem un kuru var lejuplādēt no *Google Play*. Šī lietotne piedāvā virkni funkciju elektrotransportlīdzekļu uzlādei. It īpaši tā ļauj lietotājiem meklēt un rezervēt uzlādes stacijas kartē, pāriet uz *Google Maps* lietotni, lai plānotu navigāciju uz izvēlēto uzlādes stacijas vietu, un sākt, pārtraukt un pārraudzīt uzlādes sesiju, kā arī veikt attiecīgo maksājumu.

10 2018. gada septembrī *Enel X Italia* lūdza *Google* veikt nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu *JuicePass* lietotnes sadarbspēju ar *Android Auto* platformu, bet *Google* atteicās to darīt, pamatojoties uz to, ka multivides un ziņojumapmaiņas lietotnes esot vienīgās ar *Android Auto* sadarbspējīgās trešo personu uzņēmumu lietotnes. Pēc *Enel X Italia* 2018. gada decembrī

iesniegtā atkārtotā lūguma *Google* 2019. gada janvārī vēlreiz atteicās veikt minētās darbības, pamatojoties uz drošības apsvērumiem un nepieciešamību racionāli sadalīt jaunas veidnes izstrādei nepieciešamos resursus.

11 2019. gada 12. februārī *Enel X Italia* vērsās *AGCM*, apgalvojot, ka *Google* rīcība, nepamatoti atsakoties ļaut lietot *JuicePass* lietotni, izmantojot *Android Auto* platformu, ir LESD 102. panta pārkāpums.

12 2020. gada oktobrī *Google* laida tirgū veidnes versiju ar *Android Auto* saderīgu elektrotransportlīdzekļu uzlādes lietotņu eksperimentālo versiju izstrādei.

13 Ar 2021. gada 27. aprīļa lēmumu *AGCM* atzina, ka *Google* rīcība, liekot šķēršļus un kavējot *JuicePass* lietotnes pieejamību *Android Auto* platformā, ir dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē. Šī iestāde citastarp uzdeva *Google* laist tirgū veidnes galīgo versiju elektrotransportlīdzekļu uzlādes lietotņu izstrādei un iekļaut visas *Enel X Italia* norādītās būtiskās funkcijas, kuras nebija iekļautas šajā versijā. Minētā iestāde arī solidāri piesprieda *Alphabet*, *Google* un *Google Italy* naudas sodu 102 084 433,91 EUR.

14 Šie uzņēmumi cēla prasību par *AGCM* lēmumu *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), kura pilnībā noraidīja prasību.

15 Minētie uzņēmumi par šo spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa.

16 Iesniedzējtiesa ir norādījusi: *AGCM* konstatēja, ka, atbildot uz *Enel X Italia* lūgumu, *Google* nav nodrošinājis atbilstošus IT risinājumus un tādējādi ir nepamatoti traucējis un aizkavējis *JuicePass* lietotnes pieejamību *Android Auto* platformā. Šī tiesa precizē, ka *AGCM* skatījumā *Google* rīcība tā dominējošā stāvokļa dēļ bija svarīga no konkurences aizsardzības un tirgus dinamikas viedokļa, jo *Google* bija galvenā loma, it īpaši ļaujot profesionālajiem lietotājiem, šajā gadījumā izstrādātājiem, piekļūt sabiedrībai, kuru veido lietotņu galalietotāji. It īpaši to lietotņu veidi un īpašās iezīmes, kuras var publicēt *Android Auto* platformā, kā arī nepieciešamo programmēšanas rīku noteikšanas un nodrošināšanas termiņi bija tikai un vienīgi *Google* ziņā.

17 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka *AGCM* ieskatā starp *Google Maps* un *JuicePass* lietotnēm pastāv reāla konkurence, jo abas šīs lietotnes piedāvā meklēšanas un navigācijas pakalpojumus saistībā ar elektrotransportlīdzekļu uzlādes stacijām. *AGCM* skatījumā starp minētajām lietotnēm pastāv arī potenciāla konkurence, jo *JuicePass* piedāvā jaunas funkcijas, kuras nākotnē varētu tikt integrētas *Google Maps*. Šī tiesa piebilst – *AGCM* skatījumā, ņemot vērā šo lietotņu daļējo pārklāšanos, kā arī *Google Maps* lietotnes integrēšanu *Android Auto* platformā, lai gan *JuicePass* lietotne no tās tikusi izslēgta, *Google* atteikums skatāms saistībā ar sadarbspējas atteikumu, kas ir līdzvērtīgs atteikumam slēgt līgumu, un tādēļ ir pārkāpts vienlīdzīgu konkurences apstākļu princips, kas izriet no negodīgas priekšrocības piešķiršanas *Google* lietotnei, kaitējot viena no tās konkurentiem lietotnei.

18 Iesniedzējtiesā *Alphabet*, *Google* un *Google Italy* citastarp apgalvoja, ka *AGCM* nav pareizi izvērtējusi nosacījumus, kas ļauj pārbaudīt, vai atteikums nodrošināt pakalpojumu ir ļaunprātīgs, un būtībā pārmet šai iestādei, ka tā nav izvērtējusi, vai *JuicePass* lietotnei bija absolūti nepieciešama piekļuve *Android Auto* platformai. Minētie uzņēmumi arī apgalvo, ka *Google* rīcību pamatoja objektīvi un leģitīmi apsvērumi.

19 Tāpat šie uzņēmumi apgalvo – tā kā tiem pārmestā rīcība ir saistīta ar piekļuvi *Android Auto* platformai, lai varētu konstatēt dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, bija jānosaka konkrētais tirgus, kurā darbojas *Android Auto* platforma, un jākonstatē, ka šai lietotnei šajā tirgū ir dominējošs stāvoklis. Tie arī uzskata, ka *AGCM* nav noteikusi nedz konkrēto lejupējo tirgu, nedz *Google* dominējošo stāvokli tajā, bet ir vienīgi identificējusi "konkurences vidi", kurā navigācijas lietotnes konkurē ar elektrotransportlīdzekļu uzlādes lietotnēm, neveikdama nepieciešamo analīzi, lai varētu secināt, ka no konkurences tiesību viedokļa šī "konkurences vide" uzskatāma par konkrēto tirgu. Visbeidzot – to ieskatā – nevar apgalvot, ka starp *Google Maps* un *JuicePass* pastāv konkurences attiecības.

20 Iesniedzējtiesa norāda, ka, ņemot vērā sekas, kādas *Google* rīcībai var būt konkrētajā ekonomikas nozarē, kurā tā notiek, šī rīcība var būt ļaunprātīgs atteikums nodrošināt pakalpojumu un LESD 102. panta pārkāpums.

21 Iesniedzējtiesa uzsver, ka *Google* dominē tirgū, izmantojot *Android OS* operētājsistēmu un *Google Play*, un *Android Auto* platforma ir tikai šīs operētājsistēmas pilnveidojums, kas paredzēts mehāniskā transportlīdzekļa informatīvi izklaidējošajai sistēmai. Piekļuve *Android Auto* platformai, šķiet, ir "absolūti nepieciešama", lai *Enel X Italia* varētu piedāvāt galalietotājiem lietotnes, kuras var viegli un droši izmantot laikā, kad šie lietotāji vada minēto transportlīdzekli. Šajā ziņā nedrīkst aizmirst digitālās nozares straujo attīstību, kuras rezultātā par "nepieciešamiem" var tikt atzīti ražojumi vai pakalpojumi, kas sākotnēji bija paredzēti tikai jau esošo preču izmantošanas atvieglošanai.

22 Iesniedzējtiesas skatījumā *Google* rīcība potenciāli var likvidēt konkurenci tirgū. Proti, ņemot vērā digitālo tirgu iezīmes, varētu apgalvot, ka tad, ja *JuicePass* lietotnei netiktu nodrošināta piekļuve *Android Auto* platformai, patērētāji zaudētu interesi par šo lietotni un šāda rīcība varētu liegt lietotājiem iespēju izmantot labāku produktu, pēc kura ir potenciāls pieprasījums. Turklāt, šķiet, nav izslēgts, ka īpašās *JuicePass* lietotnes funkcijas varētu iekļaut esošā vispārējā lietotnē, proti, *Google Maps*. Tāpat arī *Google* atteikums *Enel X Italia* nav balstīts uz reālu objektīvu pamatojumu.

23 Tādēļ iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai varētu izlemt tajā izskatāmo lietu, tai ir jāsaņem skaidrojums par LESD 102. panta interpretāciju un galvenokārt par judikatūru, kas izriet no 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) par atteikumu atļaut piekļūt dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma infrastruktūrai. Šajā ziņā šīs tiesas ieskatā minētā judikatūra, šķiet, nav tieši piemērojama šajā lietā, un tā vaicā, vai tādā situācijā kā tās izskatāmajā lietā digitālo tirgu darbības īpašās iezīmes pamato atkāpi no minētajā spriedumā paredzētajiem nosacījumiem vai vismaz to elastīgu interpretāciju. Minētajai tiesai ir arī šaubas par to, kā konkurences iestādēm tāda piekļuves atteikuma gadījumā, kāds ir izskatāmajā lietā, ir jānosaka konkrētie tirgi.

24 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai saskaņā ar LESD 102. pantu ražojuma, par ko saņemts piegādes atteikums, absolūtas nepieciešamības prasība jāinterpretē tādējādi, ka piekļuvei jābūt absolūti nepieciešamai kādas noteiktas darbības īstenošanai blakustirgū, vai arī ir pietiekami, ka piekļuve ir absolūti nepieciešama uzņēmuma, kas pieprasījis piekļuvi, piedāvāto ražojumu vai pakalpojumu ērtākai izmantošanai, it īpaši gadījumā, kad ražojuma, par ko saņemts piegādes atteikums, būtiskā funkcija ir atvieglot un padarīt ērtāku jau esošo ražojumu vai pakalpojumu izmantošanu?

2) Vai tādas rīcības gadījumā, kas kvalificēta kā piegādes atteikums, attiecīgo rīcību ir iespējams uzskatīt par ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē situācijā, kurā, lai gan nav piekļuves prasītajam ražojumam, i) uzņēmums, kas pieprasījis piekļuvi, jau darbojās tirgū un turpināja tajā augt visu apgalvoto ļaunprātīgās izmantošanas laiku un ii) citi ar uzņēmumu, kas pieprasījis piekļuvi ražojumam, konkurējošie uzņēmēji ir turpinājuši darboties tirgū?

3) Vai tādas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā, kas izpaužas kā atteikums nodrošināt piekļuvi iespējami absolūti nepieciešamam ražojumam vai pakalpojumam, LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka ražojuma vai pakalpojuma neesamība piegādes pieprasījuma brīdī jāņem vērā kā objektīvs šī atteikuma attaisnojums, vai vismaz konkurences iestādei, pamatojoties uz objektīviem elementiem, ir jāizanalizē, cik ilgs laiks dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam ir vajadzīgs, lai izstrādātu ražojumu vai pakalpojumu, kuram pieprasīta piekļuve, vai tomēr var prasīt, lai dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, ievērojot atbildību, kas tam ir tirgū, paziņotu uzņēmumam, kurš pieprasījis piekļuvi, cik daudz laika būs vajadzīgs ražojuma izstrādei?

4) Vai LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam, kas kontrolē kādu digitālo platformu, var noteikt pienākumu grozīt savus ražojumus vai izstrādāt jaunus, lai dotu iespēju tiem, kas to pieprasa, piekļūt minētajiem ražojumiem? Vai tādā gadījumā dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam ir pienākums ņemt vērā vispārējās tirgus vajadzības vai tā atsevišķā uzņēmuma vajadzības, kas pieprasījis piekļuvi iespējami absolūti nepieciešamajiem datiem, vai vismaz, ievērojot īpašo atbildību, kas dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam ir tirgū, tam iepriekš jānosaka objektīvi kritēriji tam iesniegto pieprasījumu izskatīšanai un to sakārtošanai prioritārā secībā?

5) Vai tādas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā, kas izpaužas kā atteikums nodrošināt piekļuvi iespējami absolūti nepieciešamam ražojumam vai pakalpojumam, LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka konkurences iestādei vispirms jādefinē un jāidentificē konkrētais lejupējais tirgus, ko skar ļaunprātīgā izmantošana, un vai šis tirgus arī var būt tikai potenciālais tirgus?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

25 *ENEL X Italia* skatījumā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams, jo pamatlietas izspriešanai Tiesas atbilde uz uzdotajiem jautājumiem nav nepieciešama. Proti, iesniedzējtiesa jau esot paudusi savu viedokli par to, kā tā plāno rīkoties, un ir lūgusi Tiesu nevis kliedēt šaubas par LESD 102. panta interpretāciju, bet gan pieņemt nolēmumu, kas apstiprinātu šo viedokli un ko varētu izmantot kā atsauci turpmākajās tiesvedībās, kurās tiktu izvirzīti pamatlietai identiski jautājumi.

26 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā sadarbībā starp Tiesu un valstu tiesām vienīgi valsts tiesai, kura izskata lietu un kura ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu nozīmīgums. Tādējādi, ja uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Bezirkshauptmannschaft Landeck* (Mēģinājums piekļūt mobilajā tālrunī saglabātajiem personas datiem), C-548/21, EU:C:2024:830, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 No minētā izriet, ka uz prejudiciālo jautājumu par Savienības tiesībām ir attiecināma nozīmīguma prezumpcija. Tiesa var atteikties izskatīt šādu jautājumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai vai spēkā esamības izvērtējumam nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdoto jautājumu (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Bezirkshauptmannschaft Landeck* (Mēģinājums piekļūt mobilajā tālrunī saglabātajiem personas datiem), C-548/21, EU:C:2024:830, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka, pirmkārt, pamatlieta ir par LESD 102. panta piemērošanu, jo *Google* atteicās apmierināt trešās personas uzņēmuma pieprasījumu nodrošināt šī uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar *Google* izstrādātu digitālo platformu, un, otrkārt, iesniedzējtiesai ir šaubas par LESD 102. panta interpretāciju šāda atteikuma gadījumā. It īpaši šīs tiesas uzdotie jautājumi būtībā skar visupirms piekļuves ražojumam vai pakalpojumam, kas ir piegādes atteikuma priekšmets, "absolūtās nepieciešamības" jēdzienu, tad tās rīcības sekas, kas tiek pārmesta dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam, pēc tam jēdzienu "objektīvs pamatojums" un šī uzņēmuma iespējamos pienākumus, kā arī, visbeidzot, tā tirgus noteikšanu, kurā varētu rasties pretkonkurences sekas.

29 Iesniedzējtiesas nolēmumā ir arī norādīti konkrēti iemesli, kuru dēļ iesniedzējtiesai ir šaubas par LESD 102. panta interpretāciju un kādēļ tā uzskatīja par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus.

30 Šādos apstākļos nav acīmredzams, ka lūgtajai LESD 102. panta interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu vai ka izvirzītā problēma būtu hipotētiska.

31 Tāpat jānorāda – kā būtībā atgādināts Ieteikumu valstu tiesām par prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ierosināšanu (OV C, C/2024/6008) 18. punktā, kas šajā ziņā formulēts identiski 2019. gadā publicēto ieteikumu (OV 2019, C 380, 1. lpp.) 18. punktam – tas, ka iesniedzējtiesa ir paudusi dažus apsvērumus par atbildēm, kas būtu sniedzamas uz uzdotajiem jautājumiem, neietekmē šo jautājumu pieņemamību.

32 Tāpēc lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

33 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo strīdu. No šāda viedokļa raugoties, Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas sniegtās informācijas un tostarp no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu daļas ir tiesības nošķirt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (spriedums, 2024. gada 30. aprīlis, M.N. (*EncroChat*), C-670/22, EU:C:2024:372, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Šajā lietā, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējtiesa balstās uz premisu, ka *Android Auto* ir digitālās nozares infrastruktūra un ka dienā, kad tika īstenota prasītājiem pamatlietā pārmestā rīcība, kas izpaudās kā atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma

izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar *Android Auto* platformu, *Google* bija dominējošs stāvoklis tirgū, ar kuru saistīts *Android Auto*. Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 267. pantā paredzētajā procedūrā, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valstu tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt pamatlietas faktus (spriedums, 2024. gada 18. aprīlis, *Heureka Group* (Cenu salīdzināšanas vietnes), C-605/21, EU:C:2024:324, 66. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 No šī lūguma arī izriet, ka iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā to digitālo tirgu darbības īpašās iezīmes, kurus skārusi tāda situācija kā pamatlietā aplūkotā, un ievērojot tādas digitālās platformas kā *Android Auto* funkciju, nebūtu pamatoti nepiemērot vai katrā ziņā vismaz elastīgi interpretēt nosacījumus, kas citastarp paredzēti 1998. gada 26. novembra spriedumā *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569), lai piemērotu LESD 102. pantu tādai rīcībai, kas izpaužas kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, kurš izstrādājis digitālo platformu, atteikums pēc trešās personas uzņēmuma pieprasījuma sniegt piekļuvi šai platformai, nodrošinot tās sadarbspēju ar šī trešās personas uzņēmuma izstrādāto lietotni, proti, būtībā atteikums nodrošināt šīs platformas sadarbspēju ar minēto lietotni.

36 Tādējādi jākonstatē, ka ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, kas izstrādājis digitālu platformu, atteikums pēc trešās personas uzņēmuma pieprasījuma nodrošināt šīs platformas sadarbspēju ar šī trešās personas uzņēmuma izstrādātu lietotni, var būt dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, pat ja minētā platforma nav absolūti nepieciešama attiecīgās lietotnes komerciālai izmantošanai lejupējā tirgū, bet var padarīt šo lietotni pievilcīgāku patērētājiem.

37 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 102. pantu vienam vai vairākiem uzņēmumiem ir aizliegts iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā ļaunprātīgi izmantot dominējošu stāvokli, ciktāl šī izmantošana var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šis pants ir vērsts uz to, lai novērstu ietekmi uz konkurenci, kas kaitē sabiedrības interesēm, individuāliem uzņēmumiem un patērētājiem, sodot par tādu dominējošā stāvoklī esošu uzņēmumu rīcību, kuri ierobežo uz sniegumu balstītu konkurenci un tādējādi var nodarīt tiešu kaitējumu patērētājiem vai kuri kavē vai izkropļo šo konkurenci un tādējādi var radīt patērētājiem netiešu kaitējumu (spriedums, 2024. gada 10. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*), C-48/22 P, EU:C:2024:726, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Par šādu rīcību ir atzīstama rīcība, kas tirgū, kurā tieši viena vai vairāku dominējošā stāvoklī esošu uzņēmumu esamības dēļ konkurences līmenis jau ir vājš, rada šķēršļus tirgū esošās konkurences līmeņa saglabāšanai vai šīs konkurences attīstībai, jo tiek izmantoti līdzekļus, kuri atšķiras no tiem, kas pastāv uz sniegumu balstītas konkurences starp uzņēmumiem apstākļos (spriedums, 2024. gada 10. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*), C-48/22 P, EU:C:2024:726, 88. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Runājot par praksi, ko veido atteikums sniegt piekļuvi infrastruktūrai, kuru dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir attīstījis savas darbības vajadzībām un kura tam pieder, no Tiesas judikatūras izriet, ka šāds atteikums var veidot dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ne tikai tad, ja šis atteikums ir tāds, kas var izslēgt jebkādu piekļuves pieprasītāja konkurenci attiecīgajā tirgū, un šim atteikumam nav objektīva pamatojuma, bet arī tad, ja pati infrastruktūra ir absolūti nepieciešama, lai veiktu tā darbību tādā nozīmē, ka šai infrastruktūrai nav nekāda reāla vai potenciāla aizstājēja (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1998. gada 26. novembris, *Bronner*, C-7/97, EU:C:1998:569, 41. punkts, kā arī 2024. gada 10. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*), C-48/22 P, EU:C:2024:726, 89. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Šajā ziņā jāatgādina, ka šo nosacījumu noteikšana 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā bija pamatota ar apstākļiem, kas bija raksturīgi šai lietai un kuros dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums atteicās piešķirt konkurentam piekļuvi infrastruktūrai, ko tas bija attīstījis savas darbības vajadzībām, izslēdzot jebkādu citu rīcību (spriedumi, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 45. punkts, kā arī 2024. gada 10. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*), C-48/22 P, EU:C:2024:726, 90. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Proti, konstatējuma, ka dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir ļaunprātīgi izmantojis savu stāvokli atteikuma slēgt līgumu ar konkurentu dēļ, sekas ir tādas, ka šis uzņēmums ir spiests slēgt līgumus ar šo konkurentu. Taču šāds pienākums īpaši aizskar brīvību slēgt līgumu un dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma tiesības uz īpašumu, jo pat dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums principā ir tiesīgs atteikties slēgt līgumu un ļaut izmantot infrastruktūru, ko tas ir attīstījis savām vajadzībām (spriedumi, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 46. punkts, kā arī 2024. gada 10. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*), C-48/22 P, EU:C:2024:726, 91. punkts).

42 Turklāt, lai gan īstermiņā uzņēmuma sodīšana par to, ka tas ļaunprātīgi izmantojis savu dominējošo stāvokli atteikuma slēgt līgumu ar konkurentu dēļ, veicina konkurenci, tomēr ilgtermiņā kopumā ir labvēlīgi konkurences attīstībai un patērētāju interesēs ļaut uzņēmumam paredzēt savai lietošanai infrastruktūru, ko tas ir attīstījis savas darbības vajadzībām. Proti, ja piekļuve ražošanas, pārdošanas vai izplatīšanas iekārtai tiktu piešķirta pārāk viegli, konkurentiem nebūtu intereses radīt konkurējošas iekārtas. Tāpat arī dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums būtu mazāk ieinteresēts ieguldīt efektīvās iekārtās, ja tam pēc vienkārša savu konkurentu pieprasījuma varētu rasties pienākums ar tiem dalīt peļņu, kas gūta no tā paša ieguldījumiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2021. gada 25. marts, *Deutsche Telekom*/Komisija, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 47. punkts, un 2021. gada 25. marts, *Slovak Telekom*/Komisija, C-165/19 P, EU:C:2021:239, 47. punkts).

43 Līdz ar to it īpaši nepieciešamība turpināt mudināt dominējošā stāvoklī esošus uzņēmumus izstrādāt kvalitatīvus ražojumus vai pakalpojumus patērētāju interesēs, kā ģenerāladvokāte būtībā uzsvērusi secinājumu 30. punktā, pamato šī sprieduma 39. punktā atgādināto nosacījumu piemērošanu gadījumā, kad dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir attīstījis infrastruktūru paša darbības vajadzībām un tā pieder tam.

44 Savukārt, kā ģenerāladvokāte norādījusi secinājumu 35. punktā, ja dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums ir attīstījis infrastruktūru ne tikai paša darbības vajadzībām, bet arī lai ļautu trešo personu uzņēmumiem izmantot šo infrastruktūru, Tiesas 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētais nosacījums par minētās infrastruktūras absolūto nepieciešamību, lai piekļuves pieprasītājs varētu veikt savu darbību, un tas nozīmē, ka šai infrastruktūrai nav faktiska vai potenciāla aizstājēja, nav piemērojams.

45 Proti, šādā gadījumā ne dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma līgumu slēgšanas brīvības un tiesību uz īpašumu saglabāšana, ne pamudinājuma turpināt ieguldīt kvalitatīvu ražojumu vai pakalpojumu izstrādē saglabāšana nepamato to, ka atteikums piešķirt trešās personas uzņēmumam piekļuvi attiecīgajai infrastruktūrai tiek kvalificēts kā ļaunprātīgs LESD 102. panta izpratnē tikai tajos gadījumos, kad šis atteikums neļauj pēdējam minētajam uzņēmumam veikt tā darbību, attīstot dzīvotspējīgu piedāvājumu blakustirgū.

46 Šajā ziņā pietiek ar norādi – ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums ir uzņēmies ar šādas infrastruktūras attīstību saistītās izmaksas ne tikai savas darbības vajadzībām, bet arī tādēļ, lai šo infrastruktūru varētu izmantot trešo personu uzņēmumi, tas, ka dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam tiek prasīts nodrošināt piekļuvi minētajai infrastruktūrai trešās personas uzņēmumam, būtiski nemaina ekonomisko modeli, kas bija minētās infrastruktūras attīstības pamatā.

47 No tā izriet, ka, nosakot, vai 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētie nosacījumi ir piemērojami lietā, kas skar atteikumu nodrošināt piekļuvi infrastruktūrai, ir jānoskaidro, vai dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums šo infrastruktūru ir attīstījis vienīgi paša darbības vajadzībām un tā pieder tam, vai, gluži pretēji, minētā infrastruktūra ir attīstīta, lai to varētu izmantot arī trešo personu uzņēmumi, un par to liecina tas, ka dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums iepriekš jau ir piešķīris šādu piekļuvi šādiem uzņēmumiem.

48 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka *Google* ir piešķīris trešo personu uzņēmumiem piekļuvi *Android Auto* platformai un nodrošinājis šo digitālo platformu saderību ar lietotņu kategorijām vai pat konkrētām lietotnēm, ko izstrādājuši šie trešo personu uzņēmumi. Nevar uzskatīt, ka digitāla platforma, kas paredzēta, lai ļautu mehānisko transportlīdzekļu informatīvi izklaidējošā sistēmā izmantot citastarp trešo personu izstrādātas un lietotāju mobilajās ierīcēs lejupielādētas lietotnes, ir izveidota tikai minētā dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma vajadzībām.

49 Tādēļ, neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, jākonstatē, ka *Google* nav izstrādājis *Android Auto* platformu tikai paša darbības vajadzībām, jo piekļuve šai digitālajai platformai ir pieejama arī trešo personu uzņēmumiem, attiecīgi Tiesas 1998. gada 26. novembra sprieduma *Bronner* (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. punktā paredzētais nosacījums par to, ka piekļuvei platformai jābūt absolūti nepieciešamai tās pieprasītāja darbības veikšanai, nav piemērojams, izvērtējot, vai digitālo platformu izstrādājušā uzņēmuma atteikums atļaut piekļūt šai platformai trešās personas uzņēmumam, kurš izstrādājis lietotni, nodrošinot šīs platformas sadarbspēju ar attiecīgo lietotni, ir dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana LESD 102. panta izpratnē.

50 No tā izriet, ka šāds atteikums var būt dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana pat tad, ja minētā digitālā platforma nav absolūti nepieciešama attiecīgās lietotnes komerciālai izmantošanai lejupējā tirgū, un tas nozīmē, ka minētajā platformā šīs lietotnes izmantošanai nav neviena faktiska vai potenciāla aizstājēja.

51 Proti, kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 46. un 48. punktā, šādā gadījumā, ievērojot šī sprieduma 38. un 39. punktā atgādināto judikatūru, jānosaka, vai dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma, kuram pieder attiecīgā digitālā platforma, atteikums sniegt piekļuvi šai platformai trešās personas uzņēmumam, kurš izstrādājis lietotni, nodrošinot minētās platformas sadarbspēju ar attiecīgo lietotni, pašreizējās vai iespējamās sekas ir tādas, ka tiek izslēgta, traucēta vai kavēta tāda ražojuma vai pakalpojuma izstrāde tirgū, kas vismaz potenciāli konkurē ar ražojumu vai pakalpojumu, kuru sniedz vai var sniegt dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, un kas ir rīcība, kura ierobežo uz sniegumu balstītu konkurenci, un tādējādi var radīt kaitējumu patērētājiem.

52 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, kas izstrādājis digitālu platformu, atteikums pēc trešās personas uzņēmuma pieprasījuma nodrošināt šīs platformas sadarbspēju ar šī trešās personas uzņēmuma izstrādātu lietotni var būt dominējošā stāvokļa ļaunprātīga

izmantošana, pat ja minētā platforma nav absolūti nepieciešama attiecīgās lietotnes komerciālai izmantošanai lejupējā tirgū, bet var padarīt šo lietotni pievilcīgāku patērētājiem, un ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums šo platformu nav izstrādājis tikai paša darbības vajadzībām.

Par otro jautājumu

53 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka gan uzņēmums, kas bija izstrādājis lietotni un pieprasījis dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam nodrošināt tās sadarbspēju ar šim uzņēmumam piederošu digitālo platformu, gan tā konkurenti turpināja darboties tirgū, ar kuru saistīta šī lietotne, un attīstīja savu pozīciju minētajā tirgū, lai gan tiem nebija pieejama šāda sadarbspēja, pats par sevi vien var liecināt, ka dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atteikums apmierināt minēto pieprasījumu nevarēja radīt pretkonkurences sekas.

54 Šajā ziņā, lai konkrētā gadījumā varētu uzskatīt, ka rīcība ir kvalificējama kā "dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana" LESD 102. panta izpratnē, parasti jāpierāda, ka, izmantojot līdzekļus, kas neatbilst uz sniegumu balstītai konkurencei starp uzņēmumiem, šīs rīcības faktiskās vai potenciālās sekas ir šīs konkurences ierobežošana, izstumjot vienlīdz efektīvos konkurējošos uzņēmumus no attiecīgā tirgus vai attiecīgajiem tirgiem vai traucējot šo uzņēmumu attīstību šajos tirgos, ņemot vērā, ka šie tirgi var būt gan tie, kuros ir ieņemts dominējošais stāvoklis, gan saistītie vai blakustirgi, kuros minētajai rīcībai var būt faktiskas vai potenciālas sekas (spriedums, 2024. gada 10. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (*Google Shopping*), C-48/22 P, EU:C:2024:726, 165. punkts un tajā minētā judikatūra).

55 Lai dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma rīcību kvalificētu kā ļaunprātīgu, tādas uzņēmuma rīcības gadījumā, kuras mērķis ir izstumt konkurentus no attiecīgā tirgus, nav jāpierāda, ka rezultāts ir sasniegts, un tādēļ nav nepieciešamības pierādīt konkrētu izstumšanas ietekmi uz tirgu. LESD 102. panta mērķis ir sodīt par to, ka viens vai vairāki uzņēmumi ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā neatkarīgi no tā, vai šāda prakse ir izrādījusies veiksmīga vai ne (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale* u.c., C-377/20, EU:C:2022:379, 53. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

56 Tāpēc konkurences iestāde var konstatēt LESD 102. panta pārkāpumu, noskaidrojot, ka laikposmā, kurā attiecīgā rīcība tika īstenota, konkrētās lietas apstākļos tā varēja ierobežot uz sniegumu balstītu konkurenci, neraugoties uz tās seku neesamību (spriedums, 2023. gada 19. janvāris, *Unilever Italia Mkt. Operations*, C-680/20, EU:C:2023:33, 41. punkts).

57 Tomēr šim pierādījumam principā ir jābūt pamatotam ar taustāmiem pierādījumiem, ar kuriem papildus vienkāršam pieņēmumam konstatē attiecīgās prakses faktisko spēju radīt šādas sekas, un šaubu esamībai šajā ziņā ir jābūt par labu uzņēmumam, kurš izmanto šādu praksi (spriedums, 2023. gada 19. janvāris, *Unilever Italia Mkt. Operations*, C-680/20, EU:C:2023:33, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Proti, tāda paša konkurences līmeņa saglabāšanās attiecīgajā tirgū vai pat konkurences attīstība šajā tirgū nebūt nenozīmē, ka attiecīgā rīcība nevar radīt pretkonkurences sekas, jo šādai seku neesamībai var būt citi cēloņi un it īpaši tā var būt saistīta ar izmaiņām, kas konkrētajā tirgū notikušas kopš minētās rīcības uzsākšanas brīža, vai ar dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma nespēju īstenot šādas rīcības pamatā esošo stratēģiju (spriedums, 2022. gada 12. maijs, *Servizio Elettrico Nazionale* u.c., C-377/20, EU:C:2022:379, 54. punkts). It īpaši, pirmkārt, aplūkotās

rīcības ļaunprātīgais raksturs nevar būt atkarīgs no attiecīgajā tirgū darbojošos konkurentu spējas mazināt šādas sekas un, otrkārt, nevar izslēgt, ka tad, ja šādas rīcības nebūtu, konkurence šajā tirgū varētu būt attīstījusies vēl straujāk.

59 *Google* norādītais apstāklis, ka *Enel X Italia* un tā konkurenti ir saglabājuši vai pat palielinājuši savu klātbūtni *JuicePass* lietotnes tirgū, šajā lietā pats par sevi vien nenozīmē, ka *Google* atteikums nodrošināt piekļuvi *Android Auto* platformai nevarēja radīt pretkonkurences sekas. Šis apstāklis – ja vien tas ir faktiski pierādīts, un par to jāpārliecinās iesniedzējtiesai, – tomēr var liecināt, ka pamatlietā aplūkotā *Google* rīcība nevarēja radīt apgalvotās ar izstumšanu no tirgus saistītās sekas.

60 Šajā ziņā tādas ar mehānisko transportlīdzekļu uzlādes pakalpojumiem saistītas lietotnes kā pamatlietā gadījumā var būt būtiski jebkādi pierādījumi, kas sniegti, lai apstiprinātu interesi, ko tāda lietotne kā *JuicePass*, kurā it īpaši ietvertas šī sprieduma 9. punktā aprakstītās funkcijas, varētu radīt elektrotransportlīdzekļu lietotājiem, lai arī šo lietotni nevar izmantot minēto transportlīdzekļu informatīvi izklaidējošā sistēmā ar *Android Auto* starpniecību.

61 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu jāatbild, ka LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka gan uzņēmums, kas bija izstrādājis lietotni un pieprasījis dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam nodrošināt tās sadarbspēju ar šim uzņēmumam piederošu digitālo platformu, gan tā konkurenti turpināja darboties tirgū, ar kuru saistīta šī lietotne, un attīstīja savu pozīciju minētajā tirgū, lai gan tiem nebija pieejama šāda sadarbspēja ar minēto platformu, pats par sevi vien neliecina, ka dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atteikums apmierināt minēto pieprasījumu nevarēja radīt pretkonkurences sekas. Balstoties uz visiem būtiskajiem faktiskajiem apstākļiem, jāizvērtē, vai šī dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcība varēja kavēt konkurences saglabāšanu vai attīstību konkrētajā tirgū.

Par trešo un ceturto jautājumu

62 Vispirms no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, pirmkārt, izriet, ka *Google* bija saņēmis *Enel X Italia* pieprasījumu atļaut lietot pēdējā minētā uzņēmuma izstrādātu lietotni, izmantojot *Android Auto* platformu, un tas nozīmēja, ka *Google* bija jāizstrādā veidne, kas ļautu nodrošināt ar elektrotransportlīdzekļu uzlādes pakalpojumiem saistīto lietotņu sadarbspēju ar šo platformu. Kā norādījusi iesniedzējtiesa, *Google* pēc tam, kad attiecīgais uzņēmums bija vērsies *AGCM*, bet pirms tam, kad šī iestāde bija pieņēmusi lēmumu, nenoliedzami, vēlāk izstrādāja elektrotransportlīdzekļu uzlādes lietotņu eksperimentālo versiju modeli, ko varētu izmantot *Android Auto* platformā. Tomēr dienā, kad *Google* saņēma attiecīgo piekļuves pieprasījumu, ar šādu transportlīdzekļu uzlādes pakalpojumiem saistīto lietotņu kategorijai paredzētas veidnes vēl nebija.

63 Tādēļ iesniedzējtiesas šaubas, kuru dēļ tā ir uzdevusi trešo un ceturto jautājumu, ir saistītas ar to, kāda ietekme, kvalificējot attiecīgo rīcību kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu LESD 102. panta izpratnē, ir tam, ka šī piekļuves pieprasījuma iesniegšanas dienā vēl nebija tādas ar mehānisko transportlīdzekļu uzlādes pakalpojumiem saistīto lietotņu kategorijai paredzētas veidnes, kas ļautu nodrošināt šo lietotņu sadarbspēju ar *Android Auto*, kā arī ar to, vai pastāv pienākums izstrādāt šādu veidni.

64 Otrkārt, jānorāda, ka ceturtā jautājuma pēdējā daļā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam ir jāizstrādā veidne kādai lietotņu kategorijai, lai sniegtu piekļuvi tam piederošai digitālajai

platformai trešās personas uzņēmumam, nodrošinot attiecīgo lietotņu un šīs platformas sadarbspēju un ievērojot īpašo atbildību, kas šim dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam ir tirgū, šim uzņēmumam, saņemot daudzus trešo personu uzņēmumu piekļuves pieprasījumus, ir jāizstrādā objektīvi kritēriji šo pieprasījumu izskatīšanai un to prioritātes noteikšanai.

65 Tomēr nedz no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, nedz no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka *Google* būtu saņēmis, turklāt – vienlaikus, šādus trešo personu uzņēmumu pieprasījumus izstrādāt veidnes, kas ļautu nodrošināt *Android Auto* platformas sadarbspēju ar šo uzņēmumu izstrādātajām lietotnēm.

66 Lai gan uz prejudiciālajiem jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas nozīmīguma prezumpcija, lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums ir nevis konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu (spriedums, 2021. gada 14. janvāris, *The International Protection Appeals Tribunal* u.c., C-322/19 un C-385/19, EU:C:2021:11, 53. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

67 Tātad, tā kā ceturtā jautājuma pēdējās daļas mērķis faktiski ir saņemt Tiesas konsultatīvu atzinumu, tas nav pieņemams.

68 Treškārt, jānorāda, ka pārējie trešā un ceturtā jautājuma aspekti ir par objektīvo pamatojumu, uz kuru dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums var atsaukties saistībā ar rīcību – kura izpaudusies kā atteikums sniegt piekļuvi vai izstrādāt veidni trešo personu uzņēmumu izstrādātām lietotnēm, kas ļautu tās lietot, izmantojot šim dominējošajam uzņēmumam piederošu digitālo platformu, – un uz kuru var būt attiecināms LESD 102. pantā paredzētais aizliegums, kā arī minētā uzņēmuma un kompetentās konkurences iestādes pierādīšanas pienākums.

69 Šādos apstākļos jākonstatē, ka ar trešo un ceturto jautājumu, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja rīcību, kas izpaudusies kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam piederošu digitālo platformu, var kvalificēt kā ļaunprātīgu izmantošanu minētās tiesību normas izpratnē, šis uzņēmums sava atteikuma objektīvam pamatojumam var sekmīgi norādīt uz to, ka dienā, kad trešās personas uzņēmums pieprasīja sniegt šādu piekļuvi, vēl nebija veidnes, kas ļautu nodrošināt šādu sadarbspēju, vai arī dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam var būt pienākums izstrādāt šo veidni. Tāpat šī tiesa jautā, vai pēdējā minētajā gadījumā LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam, pirmkārt, ir jāņem vērā tirgus vispārējās vajadzības vai tā uzņēmuma vajadzības, kurš pieprasījis šo piekļuvi, un, otrkārt, jāinformē šis uzņēmums par laiku, kas vajadzīgs minētās veidnes izstrādei, vai arī konkurences iestādei, pamatojoties uz objektīviem pierādījumu elementiem, ir jāizvērtē laiks, kas dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam vajadzīgs šādas veidnes izstrādei.

70 No Tiesas judikatūras par LESD 102. pantu izriet, ka uzņēmums, kuram ir dominējošs stāvoklis, var pamatot rīcību, uz kuru var attiekties šajā pantā noteiktais aizliegums (spriedumi, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 40. punkts, un 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 201. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

71 It īpaši šāds uzņēmums šajā nolūkā var pierādīt vai nu to, ka tā rīcība ir objektīvi nepieciešama, vai arī to, ka izstumšanas iedarbību, ko tā rada, var līdzsvarot vai pat pārspēt tādi efektivitātes ieguvumi, no kuriem labumu gūst arī patērētāji (spriedumi, 2012. gada 27. marts, *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 41. punkts, un 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 202. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

72 Pirmām kārtām, iesniedzējtiesa jautā, vai dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums, kurš atteicis trešās personas uzņēmumam piekļuvi digitālai platformai – un ja šis atteikums var radīt pretkonkurences sekas – sava atteikuma objektīvam pamatojumam var sekmīgi norādīt uz to, ka dienā, kad tika prasīts nodrošināt šo piekļuvi, vēl nebija lietotņu kategorijas veidnes, kas ļautu nodrošināt šo lietotņu sadarbspēju ar minēto platformu, vai arī šim uzņēmumam var būt pienākums izstrādāt šādu veidni, lai ļautu minētajam trešās personas uzņēmumam iegūt šādu piekļuvi.

73 Kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 64. un 65. punktā, dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atteikums nodrošināt lietotnes sadarbspēju ar digitālo platformu, pamatojoties uz to, ka attiecīgo lietotņu kategorijai nav veidnes, var būt objektīvi pamatots, ja šādas sadarbspējas nodrošināšana, izmantojot šo veidni, pati par sevi un ņemot vērā tās lietotnes iezīmes, attiecībā uz kuru prasīta sadarbspēja, apdraudētu attiecīgās platformas integritāti vai tās izmantošanas drošību, vai arī ja, izstrādājot minēto veidni, šādu sadarbspēju nebūtu iespējams nodrošināt citu tehnisku iemeslu dēļ.

74 Savukārt, nesaistīti ar šādām situācijām, tas, ka attiecīgo lietotņu kategorijai nav veidnes, kā arī grūtības, kas saistītas ar šādas veidnes izstrādi un ar kurām varētu saskarties dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, pats par sevi vien nevar būt šī uzņēmuma atteikuma nodrošināt piekļuvi objektīvs pamatojums. Tomēr, ņemot vērā visus šajā ziņā būtiskos apstākļus, to, ka šādai izstrādei ir jāvelta saprātīgs laiks un tādējādi nav iespējams nekavējoties ieviest prasīto sadarbspēju, var atzīt par objektīvi nepieciešamu un samērīgu, ievērojot gan tā uzņēmuma vajadzības, kas pieprasījis piekļuvi dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma platformai, gan grūtības, ar kādām šis pēdējais minētais uzņēmums var saskarties, izstrādājot šo veidni.

75 Šajā ziņā nozīme it īpaši ir tehnisko grūtību pakāpei, izstrādājot attiecīgo lietotņu kategorijai paredzēto veidni, kas ļautu nodrošināt pieprasīto piekļuvi, ierobežojumiem, kas saistīti ar neiespējamību īsā laikā iegūt noteiktus resursus, it īpaši cilvēkresursus, kuri nepieciešami šīs veidnes izstrādei, ņemot vērā tā uzņēmuma vajadzības, kurš pieprasījis piekļuvi, vai pat ierobežojumiem, kas nav saistīti ar dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu un kas ietekmē tā spēju izstrādāt šo veidni, piemēram, ar piemērojamo tiesisko regulējumu saistītos ierobežojumus.

76 Tomēr, kā ģenerāladvokāte būtībā norādījusi secinājumu 74. un 75. punktā, šādas veidnes, kas nodrošinātu prasīto sadarbspēju, izstrāde var radīt izmaksas dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam. LESD 102. pants tomēr neliedz šim uzņēmumam lūgt uzņēmumam, kurš prasījis nodrošināt sadarbspēju, samaksāt atbilstošu finansiālu atlīdzību. Šādai atlīdzībai jābūt taisnīgai un samērīgai, lai dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums varētu gūt no šādas izstrādes atbilstošu peļņu, ņemot vērā tās faktiskās izmaksas. Šīs atlīdzības apmēra noteikšana neietekmē to, ka šādu atlīdzību var ņemt vērā, piemērojot citas Savienības tiesību normas, kas attiecīgā gadījumā reglamentē dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atlīdzību par to, ka uzņēmums, kas prasījis nodrošināt sadarbspēju, iegūs galalietotājus tā lietotnei.

77 Visbeidzot, tas, ka dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums nav atbildējis uz tam iesniegto trešās personas uzņēmuma pieprasījumu nodrošināt minētajam dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam piederošās digitālās platformas sadarbspēju ar šī trešās personas uzņēmuma izstrādātu lietotni, varētu liecināt, ka atteikums nodrošināt šādu sadarbspēju nav objektīvi pamatots.

78 Otrām kārtām, jāuzsver – lai gan pienākums pierādīt apstākļus, kuri veido LESD 102. panta pārkāpumu, Savienības vai valstu līmenī ir konkurences iestādēm, kā atgādināts šī sprieduma 70. un 71. punktā, attiecīgajam dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam tomēr ir jānorāda iespējamais objektīvais pamatojums un jāizvirza argumenti un pierādījumi šajā ziņā.

79 Ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums šo prasību ir izpildījis, tad attiecīgajai konkurences iestādei, ja tās grasās konstatēt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, ir pienākums pierādīt, ka šī uzņēmuma izvirzītos argumentus un pierādījumus nevar pieņemt un tādēļ nevar pieņemt arī izvirzīto pamatojumu.

80 Šajā ziņā tādā situācijā kā pamatlietā kompetentajai konkurences iestādei, it īpaši ņemot vērā iemeslus, ko dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums norādīja trešās personas uzņēmumam, pamatojot atteikumu nodrošināt šī trešās personas uzņēmuma izstrādātās lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam piederošo digitālo platformu, un ievērojot visus būtiskos apstākļus, ir jānoskaidro, vai dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atteikums izstrādāt attiecīgo lietotņu kategorijai paredzētu veidni, kas ļautu nodrošināt šādu sadarbspēju, bija objektīvi nepieciešams, un jāizvērtē šī atteikuma samērīgums.

81 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo un ceturto jautājumu jāatbild, ka LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja rīcību, kas izpaudusies kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam piederošu digitālo platformu, var kvalificēt kā ļaunprātīgu izmantošanu minētās tiesību normas izpratnē, šis uzņēmums sava atteikuma objektīvam pamatojumam var sekmīgi norādīt uz to, ka dienā, kad trešās personas uzņēmums prasīja sniegt šādu piekļuvi, vēl nebija veidnes, kas ļautu nodrošināt šo sadarbspēju, ja šādas sadarbspējas nodrošināšana, izmantojot šo veidni, pati par sevi un ņemot vērā tās lietotnes iezīmes, attiecībā uz kuru prasīta sadarbspēja, apdraudētu attiecīgās platformas integritāti vai tās izmantošanas drošību, vai arī ja, izstrādājot minēto veidni, šādu sadarbspēju nebūtu iespējams nodrošināt citu tehnisku iemeslu dēļ. Ja tas tā nav, dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam ir pienākums izstrādāt šādu veidni saprātīgā termiņā, kas nepieciešams šim nolūkam, un attiecīgā gadījumā saņemot par to atbilstošu finansiālu atlīdzību, ievērojot tā trešās personas uzņēmuma vajadzības, kurš prasījis izstrādāt šo veidni, šīs veidnes izstrādes faktiskās izmaksas un dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma tiesības gūt no tā atbilstošu peļņu.

Par piekto jautājumu

82 Ar piekto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot, vai pastāv ļaunprātīga izmantošana, kas izpaudusies kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam piederošu digitālu platformu, konkurences iestādei ir jānosaka lejupējais tirgus, kurā šis atteikums var radīt pretkonkurences sekas, pat ja šis tirgus ir tikai potenciāls.

83 Jāatgādina, ka konkrētā tirgus noteikšana atbilstoši LESD 102. pantam principā ir jāveic pirms vērtējuma par to, vai pastāv iespējams attiecīgā uzņēmuma dominējošs stāvoklis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1973. gada 21. februāris, *Europemballage* un *Continental Can*/Komisija, 6/72, EU:C:1973:22, 32. punkts), jo tās mērķis ir noteikt robežas, kurās ir jānovērtē, vai šis uzņēmums spēj lielā mērā darboties neatkarīgi no saviem konkurentiem, klientiem un patērētājiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1983. gada 9. novembris, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin* /Komisija, 322/81, EU:C:1983:313, 37. punkts, kā arī 2024. gada 27. jūnijs, Komisija/*Servier* u.c., C-176/19 P, EU:C:2024:549, 381. punkts).

84 Izvērtējot, vai tāds atteikums kā šī sprieduma 82. punktā aprakstītais ir ļaunprātīgs, ir jānošķir divi tirgi, proti, pirmkārt, tirgu, ar kuru saistīta digitālā platforma un kurā uzņēmumam, kam tā pieder, ir dominējošs stāvoklis – un šis tirgus parasti ir augšupējais tirgus –, un, otrkārt, tirgu, kurā uzņēmums, kurš prasījis nodrošināt šīs lietotnes sadarbspēju ar minēto platformu, izmanto attiecīgo lietotni, lai ražotu citu produktu vai sniegtu citu pakalpojumu, un kurā dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcības dēļ var rasties pretkonkurences sekas, – un šis tirgus ir blakustirgus, it īpaši lejupējais tirgus.

85 Piemērojot LESD 102. pantu, lejupējā tirgus noteikšanai nav noteikti nepieciešama precīza produktu tirgus un ģeogrāfiskā tirgus definīcija. Noteiktos apstākļos pietiek ar to, ka var noteikt potenciālo vai pat hipotētisko tirgu (spriedums, 2004. gada 29. aprīlis, *IMS Health*, C-418/01, EU:C:2004:257, 44. punkts). Proti, ja attiecīgais lejupējais tirgus vēl attīstās vai strauji attīstās un tādēļ tā apmērs vēl nebija pilnībā noteikts dienā, kad dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums īstenoja iespējami ļaunprātīgo rīcību, pietiek ar to, ka konkurences iestāde identificē šo tirgu, pat ja tas ir tikai potenciāls. Pēc tam šai iestādei, ņemot vērā minētā tirgus iezīmes un potenciālo apmēru, ir jāpierāda, ka šī rīcība var radīt pretkonkurences sekas tajā pašā tirgū, pat ja tajā pastāv tikai potenciāla konkurence starp dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma ražojumiem vai pakalpojumiem, un – tādas rīcības gadījumā, kas izpaužas kā dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma prasīto sadarbspēju ar šim dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam piederošu digitālu platformu, – uzņēmuma, kas prasījis nodrošināt šo sadarbspēju, ražojumiem vai pakalpojumiem.

86 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot, vai pastāv ļaunprātīga izmantošana, kas izpaudusies kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam piederošu digitālo platformu, konkurences iestāde var identificēt vienīgi lejupējo tirgu, kurā šis atteikums var radīt pretkonkurences sekas, pat ja šis lejupējais tirgus ir tikai potenciāls, jo šādai identificēšanai nav noteikti nepieciešama precīza konkrētā produktu tirgus un ģeogrāfiskā tirgus definīcija.

Par tiesāšanās izdevumiem

87 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) **LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, kas izstrādājis digitālu platformu, atteikums pēc trešās personas uzņēmuma pieprasījuma nodrošināt šīs platformas sadarbspēju ar šī trešās personas uzņēmuma izstrādātu lietotni var būt dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, pat ja minētā platforma nav absolūti nepieciešama attiecīgās lietotnes komerciālai izmantošanai lejupējā tirgū, bet tā var padarīt šo lietotni pievilcīgāku patērētājiem, un ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums šo platformu nav izstrādājis tikai paša darbības vajadzībām.**

2) **LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka gan uzņēmums, kas bija izstrādājis lietotni un pieprasījis dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam nodrošināt tās sadarbspēju ar šim uzņēmumam piederošu digitālo platformu, gan tā konkurenti turpināja darboties tirgū, ar kuru saistīta šī lietotne, un attīstīja savu pozīciju minētajā tirgū, lai gan tiem nebija pieejama šāda sadarbspēja, pats par sevi vien neliecina, ka dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma atteikums apmierināt minēto pieprasījumu nevarēja radīt pretkonkurences sekas. Balstoties uz visiem būtiskajiem faktiskajiem apstākļiem, jāizvērtē, vai šī dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcība varēja kavēt konkurences saglabāšanu vai attīstību konkrētajā tirgū.**

3) **LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja rīcību, kas izpaudusies kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam piederošu digitālo platformu, var kvalificēt kā ļaunprātīgu izmantošanu minētās tiesību normas izpratnē, šis uzņēmums sava atteikuma objektīvam pamatojumam var sekmīgi norādīt uz to, ka dienā, kad trešās personas uzņēmums prasīja sniegt šādu piekļuvi, vēl nebija veidnes, kas ļautu nodrošināt šo sadarbspēju, ja šādas sadarbspējas nodrošināšana, izmantojot šo veidni, pati par sevi un ņemot vērā tās lietotnes iezīmes, attiecībā uz kuru prasīta sadarbspēja, apdraudētu attiecīgās platformas integritāti vai tās izmantošanas drošību, vai arī ja, izstrādājot minēto veidni, šādu sadarbspēju nebūtu iespējams nodrošināt citu tehnisku iemeslu dēļ. Ja tas tā nav, dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam ir pienākums izstrādāt šādu veidni saprātīgā termiņā, kas nepieciešams šim nolūkam, un attiecīgā gadījumā saņemot par to atbilstošu finansiālu atlīdzību, ievērojot tā trešās personas uzņēmuma vajadzības, kurš prasījis izstrādāt šo veidni, šīs veidnes izstrādes faktiskās izmaksas un dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma tiesības gūt no tā atbilstošu peļņu.**

4) **LESD 102. pants jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot, vai pastāv ļaunprātīga izmantošana, kas izpaudusies kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma atteikums nodrošināt trešās personas uzņēmuma izstrādātas lietotnes sadarbspēju ar dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam piederošu digitālo platformu, konkurences iestāde var identificēt vienīgi lejupējo tirgu, kurā šis atteikums var radīt pretkonkurences sekas, pat ja šis lejupējais tirgus ir tikai potenciāls, jo šādai identificēšanai nav noteikti nepieciešama precīza konkrētā produktu tirgus un ģeogrāfiskā tirgus definīcija.**

[Paraksti]